

7/44937 GK 168

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Doğrulama Kodu: 86E4AB8C-0C7E-4A6C-8F21-39B25044E2A3 Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys>
Üniversiteler Mahallesi Dumlupınar Bulvarı No: 161 06800 Çankaya / ANKARA Bilgi için: Levent BOZKURT
Tel: (0312) 287 33 60 Mühendis
www.tarimorman.gov.tr Kep: tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr Telefon No: (312) 258 85 96
KEP Adresi : tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**BURSA MİLLETVEKİLİ SAYIN YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU'NA AİT 7/44937
ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

İklim değişikliğinin etkilerinin yoğun olarak hissedildiği Akdeniz iklim kuşağında yer alan ülkemizde büyüyen ekonomi ve artan üretimle tarımda, sanayide, enerjide, turizmde ve daha birçok sektörde suya olan ihtiyaç artmaktadır.

Bakanlığımızca 2016 yılında tamamlanan “İklim Değişikliğinin Su Kaynaklarına Etkisi Projesi” ile iklim değişikliğinin tüm havzalarda yüzey ve yer altı sularına muhtemel etkisi tespit edilmiş ve gerekli uyum faaliyetleri belirlenmiştir.

Ülkemizde tüm sektörlerde suyun verimli kullanılması ve su verimliliği konusunda toplumsal farkındalığın artırılması amacıyla 31.01.2023 tarihinde “Ulusal Su Verimliliği Seferberliği” başlatılmıştır.

Seferberlik kapsamında kentsel, endüstriyel ve tarımsal su verimliliğinin sağlanmasına ilişkin rehber dokümanlar hazırlanmış olup www.suverimliliği.gov.tr adresinden dokümanlara ulaşılabilmektedir.

Tüm sektörlerde su verimliliği bilincinin ve farkındalığının oluşturulması maksadıyla ülke genelinde eğitim çalışmaları yürütülmektedir. Suyun verimli kullanılmasına ilişkin afişler ve reklam panoları hazırlanmış olup halkın farkındalığının sağlanması maksadıyla ortak alanlarda sergilenmeye başlanılmıştır.

Su verimliliği seferberliğinin uygulanmasına yönelik 27.12.2024 tarihli ve 32765 sayılı Resmî Gazete’de “Su Verimliliği Yönetmeliği” yayımlanmıştır. Mezkûr Yönetmelik ile sektörel su kullanımlarının izlenmesi, kayıt altına alınması, orantısız su kullanımlarının ve su kayıplarının azaltılması, ekosistemlerin ve su kaynaklarının korunarak her türlü su kullanımında verimliliğin sağlanması hedeflenmektedir.

Ulusal su verimliliği hedeflerinin ve stratejilerinin ortaya konulduğu “Değişen İklim Uyum Çerçevesinde Su Verimliliği Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2023-2033)” hazırlanmıştır.

Planda, sektörel ve bireysel su kullanımlarında hedefler, stratejiler, eylemler ve sorumlu kurumlar belirlenmiştir. Ayrıca plan kapsamında tarımsal su kullanım verimliliğini artıran uygulamaların yaygınlaştırılmasıyla sulama randımanının 2030 yılına kadar %60, 2050 yılına kadar %65 seviyesine yükseltilmesi hedeflenmektedir.

Su Verimliliği Strateji Belgesi ve Eylem Planı ile buna ilişkin eylemler belirlenmiştir.

Bu kapsamda tarımsal sulamada suyun daha verimli, ölçülebilir ve sürdürülebilir biçimde kullanılmasını sağlamak üzere;

- Kapalı sistemler aracılığıyla suyun iletimi ve dağıtımının sağlanması,
- Tarla içi basınçlı sulama yöntemlerinin (damla ve yağmurlama) yaygınlaştırılması,
- Yağmur suyu hasadı ve su biriktirme yapılarının oluşturulması,
- Arıtılmış atıksuların tarımsal sulamada değerlendirilmesi,
- Parsel bazlı sulama ölçümlerinin gerçekleştirilmesi,
- Bitki su ihtiyacını gerçek zamanlı olarak belirleyen izleme, sensör ve karar destek teknolojilerinin kullanılması,
- Sulama zamanlamasının planlanarak suyun en uygun zaman dilimlerinde uygulanması,

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

- Gece sulaması yoluyla buharlaşma ve iletim kayıplarının azaltılması,
- Çiftçilere yönelik eğitim, bilgilendirme ve kapasite geliştirme faaliyetlerinin yaygınlaştırılması öncelikli uygulama alanları olarak ele alınmaktadır.

Bulunduğumuz yüzyıl için yapılan iklim etki değerlendirmeleri, artan sıcaklıklar ve değişen yağış rejimi neticesinde tarımsal sulama, endüstri, kentsel ve turizm kullanımlarının hangi ölçüde artacağı ile ilgili olarak gelecek dönemlere ilişkin su ihtiyaçları projeksiyonları yapılmıştır.

Bakanlığımızca çevre, içme suyu, tarım, sanayi, hayvancılık, turizm vb. sektörlerin adil ve dengeli su paylaşımını sağlamak aynı zamanda su kullanımından elde edilecek faydayı en üst seviyeye çıkarmak amacıyla havza ve alt havza bazında Sektörel Su Tahsis Planları (SSTP) hazırlanmaktadır.

Şu ana kadar Seyhan, Gediz, Küçük Menderes, Konya, Akarçay, Burdur, Batı Akdeniz, Kuzey Ege, Büyük Menderes, Sakarya, Susurluk, Aras ve Çoruh olmak üzere 13 havzada SSTP tamamlanmıştır. Kızılırmak, Yeşilirmak, Batı Karadeniz, Doğu Karadeniz, Marmara, Doğu Akdeniz, Antalya ve Meriç-Ergene olmak üzere 8 havzada SSTP çalışmaları devam etmektedir.

SSTP ile havza ve alt havza ölçeğinde her sektörün ihtiyacı olan suyun, ekonomik, sosyal ve çevresel açıdan analiz edilerek planlanması yapılmaktadır. Bu çalışmalarda iklim değişikliği sebebiyle oluşabilecek kuraklık risklerine karşı normal durum ve 5 farklı kuraklık senaryosu (normal durum, hafif kurak, orta kurak, şiddetli ve çok şiddetli kurak dönemler) ile geleceğe yönelik (1-6 yıl, 12 yıl ve 18 yıl aralıklarda) havzadaki çevre, içme suyu, tarım, sanayi, hayvancılık, turizm gibi sektörlerin havza bazındaki su taleplerine uygun olarak su tahsis senaryoları hazırlanmakta ve su tahsis planlaması yapılmaktadır. İklim değişikliğinin tarımsal üretim ve gıda arzı üzerindeki etkileri değerlendirilmekte ve tarım sektöründeki riskler en aza indirilmektedir.

İklim değişikliğinin tarım sektörü üzerindeki olumsuz etkileri ise daha sıcak ve az yağışlı iklim koşulları, ekstrem meteorolojik olaylarda artış, su kaynaklarında azalma, kuraklık şiddetinde artış, su ve toprak kalitesinde bozulma ve biyolojik çeşitliliğin azalması gibi hususlar olarak sıralanmaktadır.

Bu bağlamda; Bakanlığımız koordinatörlüğünde ülkemiz şartlarına uygun 2008-2012, 2013-2017, 2018-2022 ve 2023-2027 dönemine ait Türkiye Tarımsal Kuraklıkla Mücadele Stratejisi ve Eylem Planı hazırlanarak uygulamaya konulmuştur.

Kuraklık risklerinin olumsuz etkilerinin asgari düzeye indirilmesi ve kuraklıklara karşı hazırlıklı olunması amacıyla ülkemizdeki 25 nehir havzası için Kuraklık Yönetim Planları hazırlanmıştır.

Kuraklık Yönetim Planları kapsamında su kaynaklarımızın verimli kullanılması ve kuraklıklara karşı hazırlıklı olunmasına yönelik olarak belirlenen tedbirler aşağıda sıralanmaktadır.

- Sulama alanlarının rehabilitasyonu ve modern sulama sistemlerine geçilmesi,
- İçme ve kullanma suyu şebekelerindeki kayıp kaçakların azaltılması,
- Sanayi sektöründe kullanılan suyun geri kazanılması ve temiz üretim tekniklerinin yaygınlaştırılması,
- Alternatif su kaynaklarının belirlenmesi,

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

- Gözlem ağının geliştirilmesi,
- Kullanılmış suların yeniden kullanımının sağlanması,
- Kuraklığa dayanıklı bitkisel ürünlerin artırılması,
- Kuraklığın ekosistem üzerindeki olumsuz etkilerinin azaltılması ve
- Kuraklık farkındalığının artırılması.

Tarımsal Kuraklıkla Mücadele Stratejisi ve Eylem Planı'nın yol göstericiliğinde illerin kendi dinamiklerine ve özel koşullarına uygun olarak "İl Kuraklık Eylem Planı" oluşturulmuştur. İl Eylem Planı kapsamında; Vali başkanlığında ilgili kurum ve kuruluşların katılımı ile oluşturulan İl Kriz Merkezi kararlarıyla olası kuraklık ile ilgili tedbirler alınarak il bazında uygulanmaktadır.

Ayrıca "Kuraklık Tahmini ve Erken Uyarı Sisteminin Kurulması" çalışmalarına başlanmış olup 2027 yılında tamamlanması hedeflenmektedir. Bu sistemle kuraklık öncesinde tarım, içme suyu, turizm, sanayi gibi su kullanan sektörlerle gerekli uyarılar yapılarak kuraklık zararlarının en aza indirilmesi hedeflenmektedir.

IV. Tarım Orman Şûrasında iklim değişikliği ve kuraklıkla ilgili hedefler doğrultusunda kısa orta ve uzun vadeli stratejiler belirlenmiş olup şura sonuç bildirgesinde; iklim değişikliği etkilerine dayanıklı yeni bitki çeşitlerinin ve hayvan ırklarının geliştirilmesi ile kuraklık ve aşırı hava olaylarına karşı erken uyarı ve dijital kuraklık izleme sisteminin kurulması kararları alınmıştır.

Ulusal Su Kurulu'nun 3. toplantısında alınan karar doğrultusunda kuraklık riski taşıyan öncelikli göller olarak belirlenen Eğirdir, Beyşehir, Akşehir, Eber, Bafa, Burdur, İznik, Seyfe ve Sapanca göllerine yönelik eylem planı çalışmaları ilgili kurumlarla iş birliği içerisinde yürütülmektedir. Bu kapsamda sulama sistemlerinin modernizasyonu, ürün deseni değişikliği ve kısıntılı sulama uygulamaları, havzalar arası su transferi, içme ve kullanma suyu şebekelerinde kayıpların azaltılması, kullanılmış suların yeniden kullanımı ve su verimliliğine yönelik önlemler içeren "Göl Eylem Planları" hazırlanmaktadır. 25 Temmuz 2025 tarihinde düzenlenen Kuraklık Riski Altındaki Göller Çalıştayı ile söz konusu eylem planlarının uygulanabilirliğini artırmaya yönelik tematik masa başı çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

Eğirdir ve Burdur Göl Eylem Planları kamuoyu ile paylaşılmıştır. İznik Gölü için de göl eylem planı hazırlık çalışmaları tamamlanmıştır.

İznik Gölü'nden doğrudan su kullanan sanayi kuruluşu sadece Gemlik Gübre Sanayi A.Ş.'dir. Diğer taraftan 167 sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanun ve ilgili mevzuatlar çerçevesinde Devlet Su İşleri (DSİ) 1. Bölge (Bursa) Müdürlüğüne yapılan başvurulara istinaden hak sahiplerine emniyetli rezervin tamamı tahsis edilmiş olup söz konusu havza tahsise kapatılmıştır. Bu kapsamda şu ana kadar yapılan tahsislerden sanayi kuruluşları için verilen tahsis miktarı yaklaşık 9 milyon m³ olup söz konusu tahsislerin su tüketimleri sayaç takılarak takip edilmekte ve denetlenmektedir.

DSİ Genel Müdürlüğümüz ile Gemlik Gübre Sanayi Anonim Şirketi arasında 27.05.2021 tarihinde imzalanan Protokol'ün 4.1. maddesinde "Şirket'e tahsis edilen su miktarı maksimum 10 milyon m³ tür." hükmüne rağmen Gemlik Gübre Sanayi Anonim Şirketine verilen su miktarı 8 milyon m³ e düşürülmüştür. Protokol'ün 4.2. maddesine göre İznik terfi istasyonu çıkışına elektromanyetik debimetre takılmış olup debimetre ile yıllık, aylık, günlük, anlık ve toplam olarak ne kadar su çekildiği tespit edilmektedir.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

İznik Gölü ve çevresinde yer alan havza 26.10.1967 tarih ve 12755 sayılı Resmî Gazete ilanına göre Yer Altı Suyu İşletme Sahası olarak ilan edilmiş ve emniyetli rezervi 29,66 milyon m³ olup tamamı tahsis edilmiştir.

İznik Göl'ünden son 5 (beş) yılda ortalama tarımsal sulama için 42 milyon m³, Gemlik Gübre Sanayi A.Ş. ise ortalama 8 milyon m³ su kullanmıştır.

Son yıllarda İznik Gölü'nde göl seviyesinde gözlenen düşüşün temel nedenleri arasında iklim değişikliğine bağlı olarak yağışların azalması ve sıcaklık artışına bağlı buharlaşma miktarındaki artışın etkili olduğu değerlendirilmektedir. Gölde yaşanan su kaybının yaklaşık %80'i buharlaşma yoluyla gerçekleşmektedir.

İznik Göl'ünün sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla Gemlik Gübre A.Ş. tarafından denizden su alınarak arıtılması kapsamında, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı nezdinde yapılan desalinasyon projesi "ÇED Olumlu" kararı çıkmasıyla birlikte proje çalışmalarına hız verilmiştir.

Su Verimliliği Strateji Belgesi ve Eylem Planı ve Su Verimliliği Yönetmeliği kapsamında deniz suyu, arıtılarak geri kazanılan atık sular, yağmur suları, gri sular gibi geleneksel olmayan (alternatif) su kaynaklarının kullanımına yönelik hukuki zemini güçlendiren adımlar atılmıştır.

Su Verimliliği Strateji Belgesi ve Eylem Planı doğrultusunda;

- Yağmur suyu, gri su, kullanılmış sular, deniz suyu ve acı su gibi alternatif su kaynaklarının kullanımının artırılmasına yönelik strateji ve eylemler belirlenmiştir. Bu kapsamda, alternatif su kaynaklarının kullanımına ilişkin yasal düzenlemelerin geliştirilmesi, teşvik mekanizmalarının oluşturulması, kullanılmış suların yeniden kullanım oranının 2030 yılına kadar %15 seviyesine çıkarılması ve alternatif su kaynaklarının yaygınlaştırılmasına yönelik eğitim ve uygulama çalışmalarının artırılması hedeflenmektedir.
- Bununla birlikte, endüstriyel kullanımlar da dahil olmak üzere sektörel su kullanımlarının izlenmesi, kayıt altına alınması, orantısız su kullanımlarının ve su kayıplarının azaltılması, ekosistemlerin ve su kaynaklarının korunarak her türlü su kullanımında verimliliğin sağlanması hedeflenmektedir. Yönetmelik gereği; organize sanayi bölgeleri, serbest bölgeler, endüstri bölgeleri ve endüstriyel işletmeler için su verimliliği sisteminin kurulması ve su verimliliği belgelendirme yükümlülüğü bulunmaktadır. Yönetmelik gereği yükümlülüğü bulunanlar tarafından öncelikle Mavi Su Verimliliği Belgesinin, ardından en geç 5 yıl içerisinde Yeşil Su Verimliliği Belgesinin alınması zorunlu tutulmuştur. Yönetmelik kapsamında, Yeşil Su Verimliliği Belgesi kriterleri arasında, endüstriyel tesislerde toplam su kullanımının en az %10'unun; organize sanayi bölgeleri, serbest bölgeler ve endüstri bölgelerinde ise toplam su kullanımının en az %5'inin yağmur suyu, arıtılmış atık su, gri su, deniz suyu ve acı su gibi geleneksel olmayan su kaynaklarından karşılanması kriterleri yer almaktadır. Özetle, önümüzdeki 5 yıl içerisinde, işletmeler ve sanayi bölgeleri tarafından toplam su kullanımlarının asgari %5-10'unun geleneksel olmayan (alternatif) su kaynaklarından karşılanması öngörülmektedir.
- Ayrıca; yağmur suyu hasadı, gri su kullanımı ve arıtılmış atık suların yeniden kullanımına ilişkin su rehberleri hazırlanmış olup su verimliliği resmi internet sitesinde (<https://suverimliliği.gov.tr/home/Yayinlar>) yayımlanmaktadır.